Открытый урок по родному языку в 7 классе на тему:

« Деепричастие»
«Гьалишлик-ишликни къалиби»

Исаева Э.Х.
МКОУ «Утамышская СОШ»

elenaranko.ucoz.ru

Дарсны мурады:

Дарсны темасын ачыкъ этмек;

гьалишликни гьакъындагъы англавланы беклешдирмек,алда-гъы дарсларда алгъан билимлерин теренлешдирмек;

яшланы яхшы къылыкълагъа уьй-ретмек.

elenaranko.ucoz.ru

Орфография мюгьлет.

Сёзлени гьарпларын сала туруп язмакъ, тил гесимлерин белгилемек.

Къат…ыгюн гелди, гюн…юз етишди, а..шам къайтажакъ,юр…п гелди, къычырып сёйлей, со…угюн барар, ари…бери айлана,ишленген к..пюр, т..негюн къайтдыкъ.

Юрюп, къычырып –булар нелер бола?

elenaranko.ucoz.ru

Оьзюнде ишликни де, гьаллыкъны да белгилери бар ишликни къалибине гьалишлик деп айтыла.

Йырлай геле, гесе геле, айта бара,юрюп геле, сорамайлы чыкъды, билмейли гетди, алгъынча айтмады, сёйлеп турду.

elenaranko.ucoz.ru

Гьалишликни морфология белгилери.

Гьаллыкъны белгилери- алышынмай,..
Ишликни белгилери-гёчюм,къалым, даража гёрсете, ёкълукъ/барлыкъ къалип

elenaranko.ucoz.ru

Жумлаланы тенглешдиригиз.

Яшлар чалт геле.
Агьмат алгъасап геле.

Ол юртгъа ерли яяв гелди.
Али юртгъа ерли юрюп гелди.

elenaranko.ucoz.ru

Гьалишликлени этилиши.

Гьалишликлер шулай къошумчалар булан этиле:

-ып,-ип,-уп,-юп,-п : алып, гёрюп...

-а,-е,-й :айта геле, йырлай геле, гесе геле...

-гъанлы,-генли: алгъанлы, гелгенли...

-майлы,-мейли: бармайлы, гёрмейли...

-докъ: алгъандокъ...

-гъынча,-гинче,-гюнче, гъунча: алгъынча,гёргюнче...

elenaranko.ucoz.ru

Ишликни ва гьалишликни тенглешдиригиз.

Ишлик → Гёчюм,къалым:
язмакъ –гёчюм,
юхлай –къалым.

Гьалишлик → Даража гёрсете:
Къоркъутду –?,
гёрюшдю –ортакълыкъ
Гечюрюп –гёчюм
жувунуп –къалым
салдырып-юклетив
гёрюшюп - ?

elenaranko.ucoz.ru

Гьалишликде гьаллыкъны ва ишликни белгилери.

Ишликни

- ✔*Ишликден этиле:къачмакъ – къачып, гелмек –гелип.*
- ✔*Даража гёрсете:чакъырмакъ- чакъыртып - ? даража*
- ✔*Жувунмакъ - жувунуп –? даража.*
- ✔*Гёчюм,къалым:*
- ✔ *айтып – ?, юхлап – ?.*

Гьаллыкъны

Алышынмайгъан белгиси:

алмайлы, ~~гелмейли,~~алгъынча, Жумлада гьал бола.

Ол къычырып сёйледи. Яшлар йырлай геле.

Физмюгьлет.

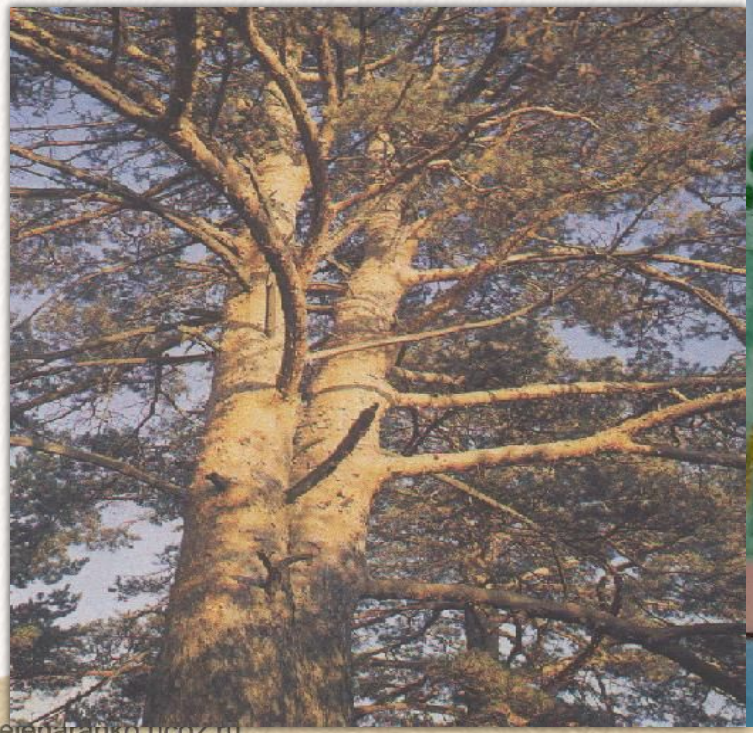
Къулакъ берилген бизге
Асил сёзге тынглама.
Гёзлер берилген бизге
Гёзелликге къарама.
Башыбыз да бар бизин
Тюз ойланы ойлама,
Аякъларыбыз да бар
Тюз ёлланы бойлама.

elenaranko.ucoz.ru

Гьалишликлени авузда къоллав.

Суратлагъа
гёре ишлев.

elenaranko.ucoz.ru

Суратлагъа къарагъанда не айтма болабыз?

elenaranko.ucoz.ru

Гьалишликлени табыгъыз.

1) Къайтгъандокъ,билеген, салмайлы.

2) Ишлей, къарамайлы, айта геле.

3) Къайтгъынча,йиберди, алгъынча.

elenaranko.ucoz.ru

Гьалишликлер булангъы жумлаланы языгъыз. Гьалишлик байлам булангъы жумла бармы?

1.Сорамайлы, оьзю сюйгенни этди.

2.Илму – битмейген хазна.

3. Мен уьйде яшгъа къарайман.

4.Минг бурлугъуп къарай гетдим артыма.

5. Суратынгны магъа да гёрсет.

6.Сагъа айтгъанлагъа къулакъ асма.

7.Школагъа охумагъа барабыз.

8.Яшланы къыргъа чыгъардым.

9. Мен англата гелемен.

elenaranko.ucoz.ru

Жавапларыгъыз тергегиз.

1	2	3	4	5
1			4	
6	7	8	9	
			9	

elenaranko.ucoz.ru

- Яшлар, биз гьали йыргъа тынглайыкъ, текстни ичинден гьалишликлени де табайыкъ.

elenaranko.ucoz.ru

Китап булан ишлев.

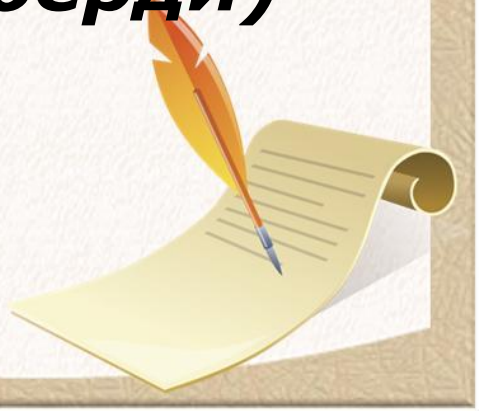
Тапшурув 438, бет

elenaranko.ucoz.ru

Натижалар.

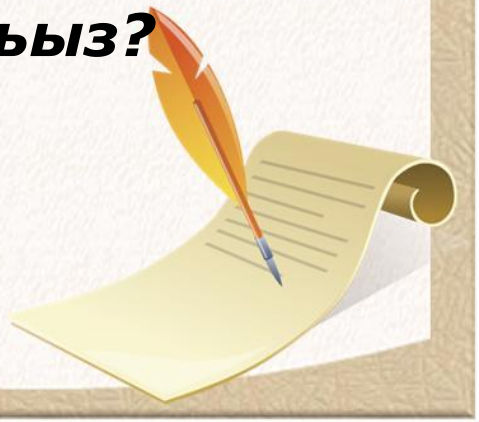
1. Гьалишлик –ишликни ва гьаллыкъны бир къалиби.
2. Гьалишликлер алышынмай, къошум маъна бере.
3. Жумлада гьалишликлер гьал бола, бир-бирде къошма хабарлыкъны гесеги бола.(йиберип къойду, сёйлеп йиберди, атылып йиберди)

elenaranko.ucoz.ru

Дарсны натижасы чыгъарыла.

1) Оьзюнде ишликни ва гьаллыкъны белгилери бар ишликни къалиби недир ...
2) Гьалишликлер шулай къошумчалар булан этиле...
3) Гьалишликлер жумлада ролюн кюте...
4) Ишликни шулай хасиятлары бар...
5) Гьаллыкъны булай белгилери бар...
6) Гьалишликге сорав салына...
7) Сиз,яшлар,дарсны не ерин ушатдыгъыз?
8) Сизге не ери четим гёрюндю?

elenaranko.ucoz.ru

Уьйге иш.
Гьалишликлени такрарлав, тапшурув 440 (язык иш)

elenaranko.ucoz.ru